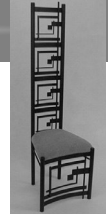

Bogdan ULMU

FILE

DINTR-UN JURNAL TEATRAL

La moartea patriarhului Teoctist, un teolog a scris o tabletă, într-un ziar central. Tableta aceea m-a impresionat & culpabilizat. În ea ni se reamintea povestioara aceea cu călugărul care-și mîntuise sufletul fiindcă nu-și judeca aproapele. Nu-l osîdea. Nu-l condamna. Nu-l ponegreă. Nu-l condamna. Să nu poți face asta, înseamnă să fii o natură cu-adevărat superioară.

Din păcate, noi, în teatru, n-avem acest privilegiu. De la director pînă la spectator, parecă ne-ntrecem în a judeca pe toată lumea și a da, zilnic, verdicte: condamnăm eroi dramatici, scriitori de teatru, regizori, actori, scenografi, muzicieni, coreografi. Cînd publicul nu ne aplaudă, îl înjurăm. Cînd criticii nu ne laudă, apelăm la... (alt gen de) Sfinți & Dumnezei.

Teatrul e conflict. Biserica – împăcare. Numai monahul de la Rohia lăcrima în finalul *Scrisorii pierdute*, crezînd că Nae Cașavencu se împacă cu Tipătescu, în timp ce polițaiul strigă *Muzica!*...

□

Găsesc printre miile-mi de fișe care tind să măngroape, în camera de lucru, una care sună utopic: un (încă) tînăr regizor anunță că va realiza integrala Shakespeare, pe scena unui teatru moldav. Interviewatorul întreabă, cu o prudență firească: „Nu e prea mult spus *Integrală?* Ce ar însemna?”. „37 de spectacole, e simplu de înțeles!” – răspunde temerarul director de scenă. „În câți ani?”. „În 37 de ani!”.

Frumos proiect. Numai că, după ce a montat al treilea text shakespearian, autorul integralei a dezerat, optînd pentru o funcție de conducere... la Teatrul de Operetă!

Și bietul Will a rămas, din nou, în România, fără *integrală*. Păcat! Eu zic că ar fi meritat-o...

□

Dintr-o revistă recent apărută („Noua literatură”, martie a.c.), spicuiesc cîteva rînduri ale unei tinere cronicărese. O fac din respect pentru oamenii de

teatru care nu mai sînt tineri; și din respect pentru teatrul *adevărat*, care nu este dependent de mode & timp, tinzînd spre Olimp.

Tînăra atotștiutoare recomandă, mai întîi: „... de la 60 de ani încolo trage obloanele și ai încredere că cei care vin vor ști să facă ceva”. Sigur că trebuie să ai încredere în tineri – de altfel, nimeni nu i-a persecutat, în ultimele decenii. Dar ce faci cu Rebengiuc, Ciulei, Pintilie, Andrei Șerban, Marin Moraru, Ștefan Iordache, Vali Seciu, Olga Tudorache, Cătălina Buzoianu, Dorel Vișan ș.a., care au *ghinionul* de-a fi depășit 60 de ani și care n-au bunul-simț de-a *trage oblonul?*...

Alt verdict dat de juna comentatoare: „În momentul de față, teatrul din România *plictisește!*”. Aoleu! Chiar tot? Chiar și cel al protejaților cronicarei? Chiar și al celor care nu trebuie să... tragă oblonul? Teribilă veste!...

În fine, vorbind despre un spectacol contestat și adulat totodată (lucruL e posibil în teatru!), interviuata explică, doct: „Natașa din *Trei surori* face... pipi în samovar. În contextul regîndirii piesei, era gestul care arăta exact totala sfidare a rafinementului. Ce poate țărancă absolută să facă?”... Chiar! Ca să arătăm că o eroină din Cehov e țărancă absolută, o punem în postura care atît de tare a convins-o pe esteta. Pe considerentul acesta, toate personajele piesei ar putea primi sarcini aberante: Solionii, cinicul absolut, va mînca progeniturile Natașei; Cebutîkin, bețivul absolut, va bea tot ce găsește în samovar – chiar și după ce a trecut pe-acolo Natașa; Verșinin, nefericitul absolut, își va tăia gîtul cu briciul; Olga, singurateca absolută, va tăcea toată piesa, „vorbind” numai prin gesturi scurte; Ferapont, sclerozatul absolut, se va scăpa pe el, nemaiajungînd măcar pînă la samovar...

E greu cu personajele astea clasice și cu criticii aștia contemporani, cînd ating absolutul!